

16^ο Εβδομαδιαίο Δελτίο για τις Οικονομικές Επιπτώσεις του Κορωνοϊού

Ευρωπαϊκές Εξελίξεις (03-10/07)

"The risk of an increasing divergence was the rationale for proposing our common recovery plan. This risk appears to be materialising. This is the argument for Next Generation EU and it is now stronger than ever."

Paolo Gentiloni, Ευρωπαίος Επίτροπος αρμόδιος για την Οικονομία

"Europe will only emerge from the crisis stronger than ever if we are willing to overcome our differences and identify shared solutions. European solidarity is not a humanitarian gesture, it is a sustainable investment."

Angela Merkel, Καγκελάρια της Γερμανίας

"I am not prepared to accept an additional tough conditionality beyond what I consider perfectly natural, which is the framework of the European Semester."

Κυριάκος Μητσοτάκης, Πρωθυπουργός της Ελλάδας

"We would be significantly further ahead in Europe today if the idea of establishing a European monetary fund had prevailed in the 2010 Greece-crisis. We cannot miss this chance again."

Wolfgang Schäuble, Πρόεδρος του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου

- Το Eurogroup εξέλεξε τον Paschal Donohoe, Υπουργό Οικονομικών της Ιρλανδίας, ως Πρόεδρο. Ο Paschal Donohoe πρόκειται να αντικαταστήσει τον απερχόμενο πρόεδρο, Mario Centeno, από τις 13 Ιουλίου.

**Συμβούλιο της
ΕΕ**

- Η Επιτροπή ανακοίνωσε έκτακτο πακέτο μέτρων για τους οινοπαραγωγούς. Τα μέτρα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αύξηση κατά 10% της κοινοτικής συμβολής στα εθνικά προγράμματα στήριξης του κλάδου της οινοπαραγωγής.

**Ευρωπαϊκή
Επιτροπή**

Εθνικές Εξελίξεις (03-10/07)

Γαλλία: Ο νέος Πρωθυπουργός ανακοίνωσε επιπλέον οικονομική στήριξη ύψους €1,1 δισ. για τους υγειονομικούς υπαλλήλους.

Τσεχία: Η Κάτω Βουλή ενέκρινε την αύξηση του ελλείμματος για το 2020 σε €19 δισ., το οποίο αποτελεί ιστορικό υψηλό για τη χώρα.

ΗΠΑ: Η υπηρεσία μετανάστευσης ανακοίνωσε ότι οι φοιτητές των οποίων τα μαθήματα θα διεξάγονται πλήρως εξ αποστάσεως χάνουν το δικαίωμα παραμονής τους στη χώρα.

ΗΒ: Ο Υπουργός Οικονομικών ανακοίνωσε νέο πακέτο ανάκαμψης ύψους £30 δισ. το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, μείωση του ΦΠΑ και περαιτέρω στήριξη της εργασίας.

Asian Infrastructure Investment Bank

- Η AIIB ενέκρινε χρηματοδότηση συνολικού ύψους \$1,16 δισ. για δύο τουρκικές αναπτυξιακές τράπεζες και την Κυβέρνηση του Καζακστάν, στο πλαίσιο του COVID-19 Crisis Response Facility.

Ανάλυση μέτρων⁶ (16/03 – 10/07)

	ΕΕ	Γαλλία	Ιταλία	Γερμανία	Ολλανδία	Αυστρία	Δανία	Ισπανία	Ελλάδα	Πορτογαλία	Ιρλανδία
Α. Δημοσιονομικά Μέτρα¹	€65 δισ.	€135 δισ. ²	€52,5 δισ.	€286 δισ.	€33,1 δισ.	€42,2 δισ.	131,4 δισ. DKK	€31,2 δισ.	€24 δισ. ³	€1 δισ. ¹	≈ €6,8 δισ. ^{1, 2}
Β. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	€2,6 τρισ. ⁴	-	-	-	-	-	Επέκταση πιστωτικής διευκόλυνσης των τραπεζών	-	-	-	-
Γ. Δάνεια/ Δανειακές Εγγυήσεις	€305 δισ.	€315 δισ.	€530 δισ.	€819,7 δισ.	Τουλάχιστον €30,6 δισ.	€9 δισ.	70 δισ. DKK	€112,4 δισ.	Απροσδιόριστο	€13 δισ.	Τουλάχιστον €5 δισ.
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	-	Απροσδιόριστο	€27,5 δισ.	€500 δισ.	€36 δισ.	Έως €10 δισ.	208 δισ. DKK	Τουλ. €14 δισ.	Απροσδιόριστο	€7,9 δισ.	Απροσδιόριστο
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς Εργασίας⁵	SURE: Ταμείο παροχής δανείων στα κράτη-μέλη για προγράμματα στήριξης της απασχόλησης. Συνολικό ύψος: €100 δισ.	Κάλυψη μισθών κατά 70% για άτομα σε καθεστώς μερικής ανεργίας	Πάγωμα απολύσεων & χρονική επέκταση επιδόματος ανεργίας	Ενίσχυση του υπάρχοντος συστήματος στήριξης εισοδήματος των ανέργων	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 90% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Στήριξη μισθολογικού κόστους κλιμακωτά ανάλογα με το ύψος του μισθού έως 90% του χρόνου εργασίας	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Κάλυψη μισθών κατά 70% ⁶	Τα μέτρα περιλαμβάνουν συνέχιση της παροχής αποζημίωσης ειδικού σκοπού, ένα πλάνο ενίσχυσης απασχόλησης και επέκταση των επιδομάτων ανεργίας.	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 40% μείωση στα έσοδα)	Αύξηση επιδόματος ανεργίας και στήριξη μισθολογικού κόστους έως 70% (όριο €410/εβδομάδα)

¹ Το κόστος των μέτρων αυτών αναμένεται να είναι υψηλότερο καθώς έχουν ληφθεί μέτρα το κόστος των οποίων δεν είναι ακόμα γνωστό.

² Περιλαμβάνει μέτρα αναστολής φορολογικών υποχρεώσεων τα οποία δεν έχουν κοστολογηθεί ξεχωριστά.

³ Περιλαμβάνει μέτρα αναστολής φορολογικών υποχρεώσεων και δάνεια/δανειακές εγγυήσεις.

⁴ Συμπεριλαμβάνει το Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP), συνολικής αξίας €750 δισ., την αύξηση κατά €120 δισ. των αγορών στο πλαίσιο του Asset Purchase Programme (APP), την παροχή επιπρόσθετης ρευστότητας ύψους €1 τρισ. στον τραπεζικό τομέα μέσω του προγράμματος TLTRO III καθώς και την απελευθέρωση κεφαλαίων ύψους €120 δισ. λόγω χαλάρωσης των κανονισμών. Οι αριθμοί αυτοί αναφέρονται στη συνολική αξία τίτλων και τραπεζικής ρευστότητας που θα έχουν προστεθεί στο ισολογισμό της ΕΚΤ μετά το πέρας των αντίστοιχων προγραμμάτων. Για περισσότερες πληροφορίες για την εξέλιξη των αγορών τίτλων της ΕΚΤ, σας παραπέμπουμε στο διάγραμμα των Εβδομαδιαίων Καθαρών Αγορών Τίτλων.

⁵ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

⁶ Κύρια πηγή: IMF Policy Tracker. Επιπλέον πηγές: OECD Country Policy Tracker & επίσημες ανακοινώσεις των κυβερνήσεων.

	ΗΠΑ	Καναδάς	Αυστραλία	ΗΒ	Ιαπωνία	Ρωσία	Ινδία	Βραζιλία
Α. Δημοσιονομικά μέτρα (Σύνολο)⁷	≈\$1,7 τρισ.	176,6 δισ. CAD	133,8 δισ. AUD	£162,5 δισ.	¥148,9 τρισ. ⁸	≈3,2 τρισ. RUB	≈ 9,45 τρισ. INR	≈ 800 δισ. BRL
Β. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	Απεριόριστο	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 90 δισ. AUD	Τουλάχιστον £940 δισ.	Απεριόριστο	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 3,7 τρισ. INR	≈ 1,2 τρισ. BRL
Β1. Αγορές Ομολόγων	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	£750 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	-
Β2. Ρευστότητα προς τράπεζες	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 90 δισ. AUD	Τουλάχιστον £190 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	700 δισ. RUB	Τουλάχιστον 8 τρισ. INR	≈ 1,2 τρισ. BRL
Γ. Δάνεια/Δανειακές Εγγυήσεις	\$1,242 τρισ.	65 δισ. CAD	35 δισ. AUD	£330 δισ. ⁹	Τουλάχιστον ¥2,135 τρισ.	Δεν εξειδικεύεται	-	≈ 253 δισ. BRL
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	\$561 δισ.	85 δισ. CAD	-	Τουλάχιστον £3,1 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς Εργασίας¹⁰	\$250 δισ. (μέσω επιδομάτων ανεργίας)	Παροχή στήριξης 2000 CAD/μήνα σε άτομα με απώλεια εισοδήματος & στήριξη μισθολογικού κόστους κατά 75% για πληττόμενες επιχειρήσεις	Στήριξη μισθολογικού κόστους με παροχή ανά δύο εβδομάδες 1500 AUD/εργαζόμενο	Στήριξη μισθολογικού κόστους κατά 80%	-	Μείωση εργοδοτικών εισφορών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις & αύξηση του επιδόματος ανεργίας	Αύξηση μισθού για εργάτες που έχουν ενταχθεί σε κρατικό πρόγραμμα απασχόλησης αγροτών	Παροχή βοήθηματος \$120 σε ανέργους και στους άτυπα απασχολούμενους

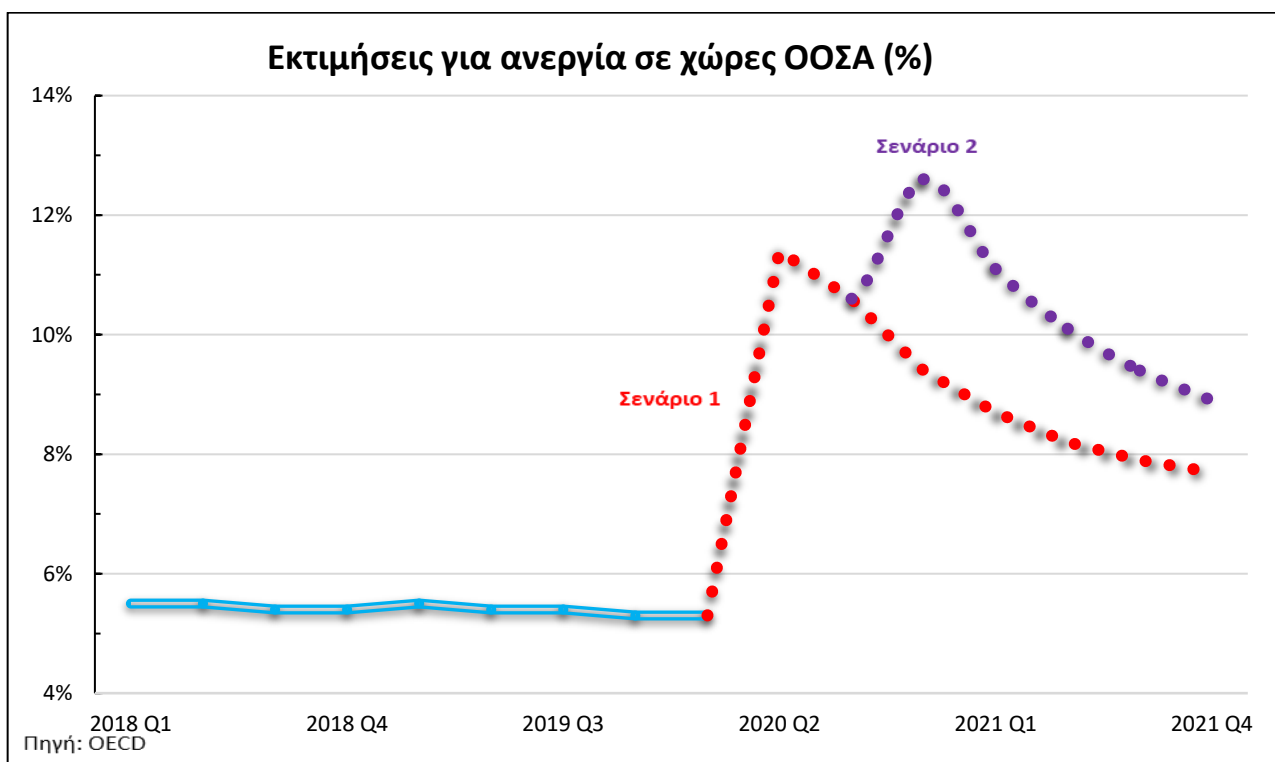
⁷ Δεν περιλαμβάνει τα μέτρα αναστολής εισπραξης φόρων και τα προγράμματα κρατικών εγγυήσεων/δανείων.

⁸ Καθώς δεν έχει εξειδικευθεί η κατανομή του συνολικού πακέτου, στο ποσό συμπεριλαμβάνεται το κόστος των μέτρων αναστολής εισπραξης φόρων και παροχής δανείων/δανειακών εγγυήσεων.

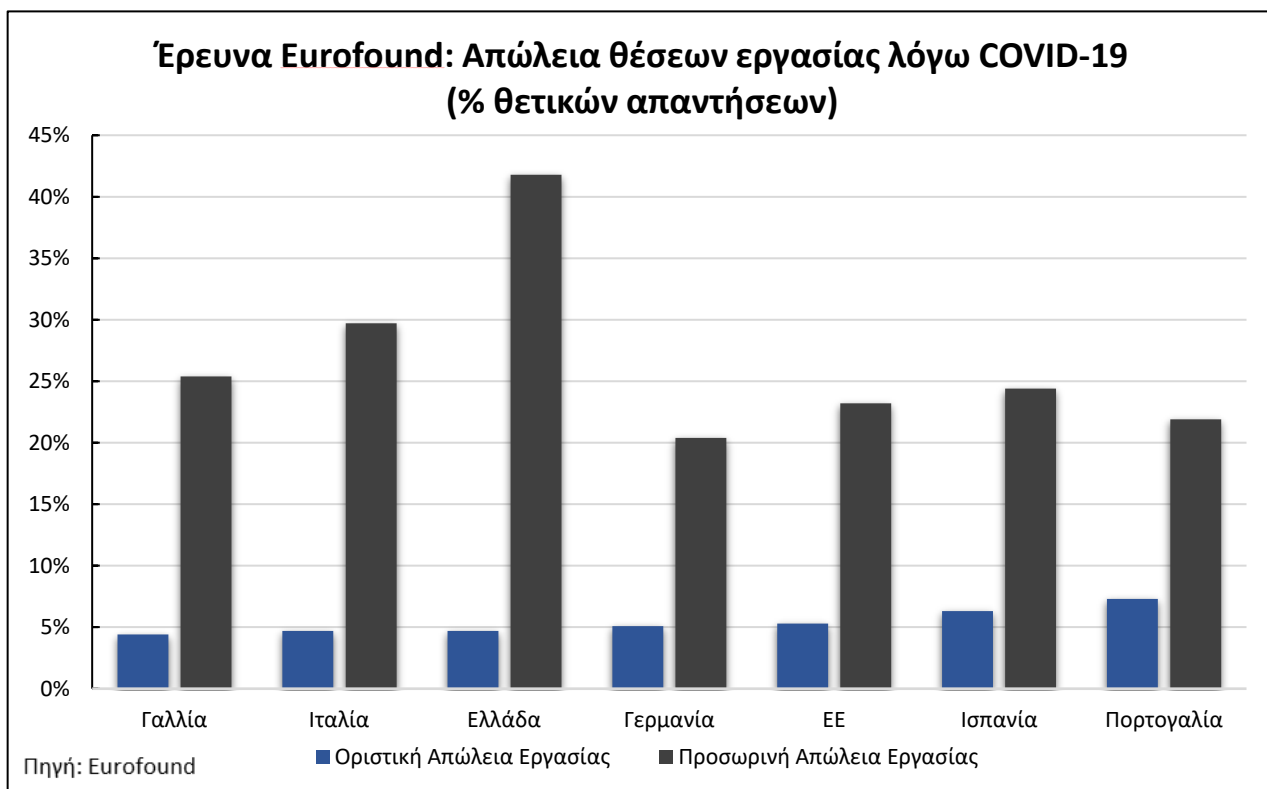
⁹ Από κοινού με την Τράπεζα της Αγγλίας

¹⁰ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

Πρόσφατες Οικονομικές Εξελίξεις (06-09/07)

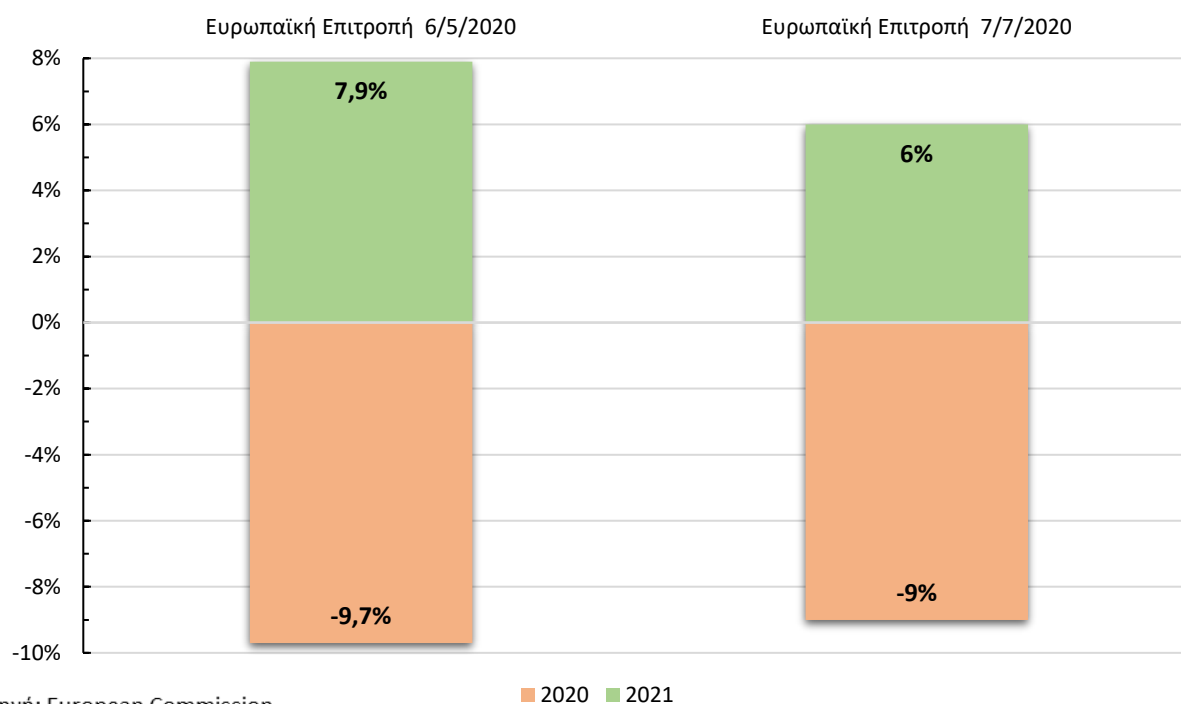

Σύμφωνα με την έκθεση του [ΟΟΣΑ \(8/7\)](#) το μέσο ποσοστό ανεργίας εκτιμάται με βάση δύο πιθανά σενάρια: το πρώτο υποθέτει υποχώρηση της πανδημίας, ενώ το δεύτερο ότι θα υπάρξει δεύτερο κύμα μέσα στο 2020. Με βάση αυτά, το μέσο ποσοστό ανεργίας στις χώρες του ΟΟΣΑ προβλέπεται να διαμορφωθεί τουλάχιστον στο 9,4% στο τέλος του 2020, που είναι το υψηλότερο μετά τη Μεγάλη Ύφεση της δεκαετίας του 1930.

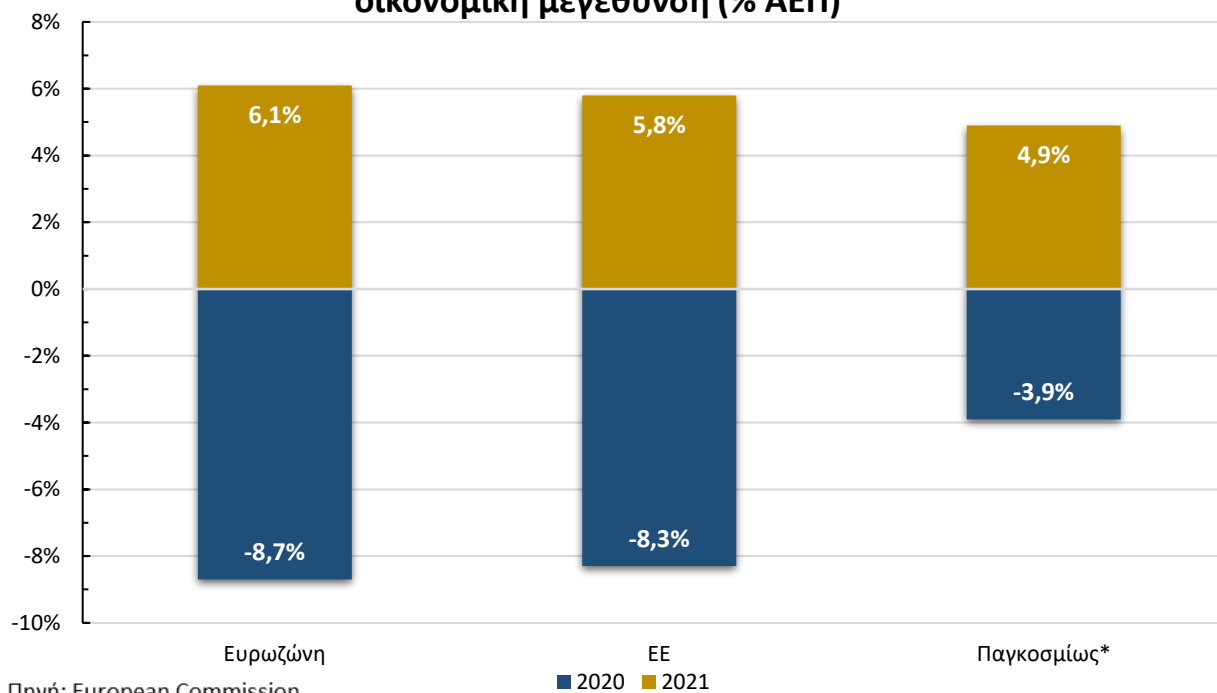
Σύμφωνα με έρευνα του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας ([Eurofound](#)), τον Απρίλιο, το ποσοστό των Ελλήνων (μελών του εργατικού δυναμικού) που δήλωσαν ότι έχασαν οριστικά την εργασία τους λόγω πανδημίας ανήλθε στο 4,7%, ενώ εκείνοι που απώλεσαν προσωρινά την εργασία τους ανήλθαν σε 41,8%. Η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση πανευρωπαϊκά αναφορικά με την προσωρινή αναστολή εργασίας.

Αναθεώρηση προβλέψεων για ελληνική οικονομία (% ΑΕΠ)

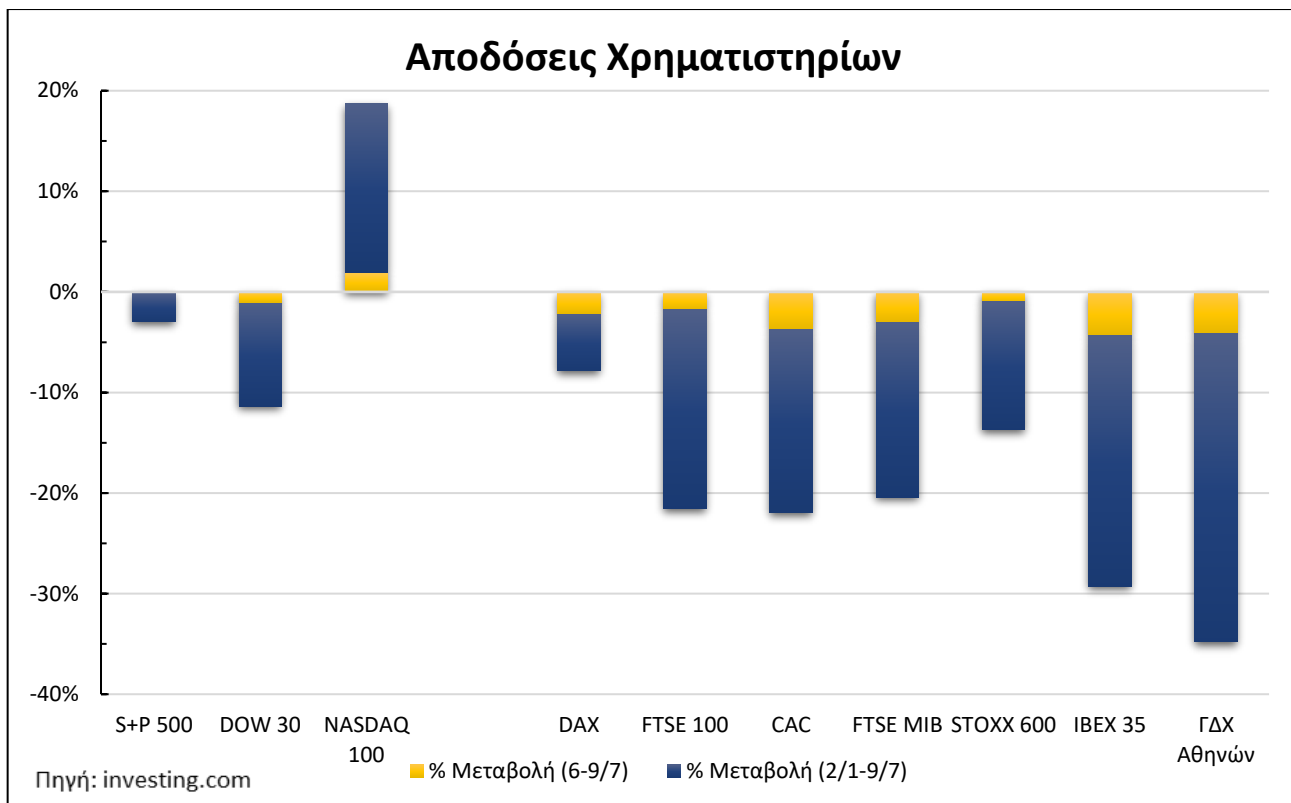
Σύμφωνα με τις αναθεωρημένες εκτιμήσεις της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#) (7/7), η ελληνική οικονομία προβλέπεται να σημειώσει μικρότερη ύφεση το 2020 αλλά και μικρότερη ανάπτυξη το 2021. Το ελληνικό ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα σημειώσει φέτος πτώση 9% έναντι 9,7%, της εκτίμησης του Μαΐου, ενώ για το 2021 εκτιμάται ανάκαμψη 6% έναντι 7,9% αρχικά.

Αναθεωρημένες εκτιμήσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής για οικονομική μεγέθυνση (% ΑΕΠ)

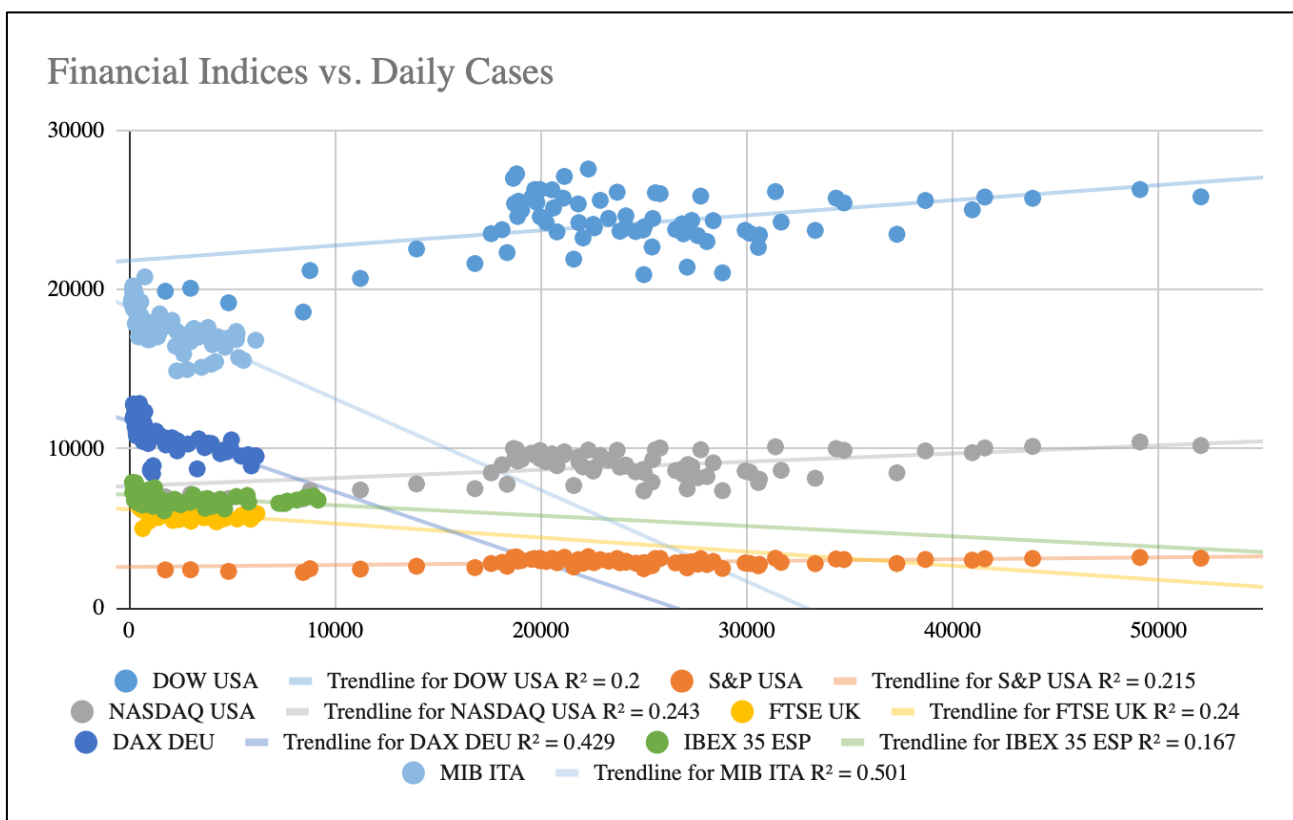

*Με εξαίρεση την ΕΕ.

Σύμφωνα με την [Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#) (7/7), οι εκτιμήσεις για την πορεία της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας οικονομίας αναθεωρούνται επί τα χείρω. Η Ευρωζώνη, η ΕΕ και η παγκόσμια οικονομία προβλέπεται να σημειώσουν βαθύτερη ύφεση το 2020 και μικρότερη ανάπτυξη το 2021 από ό,τι εκτιμάτο τον Μάιο.

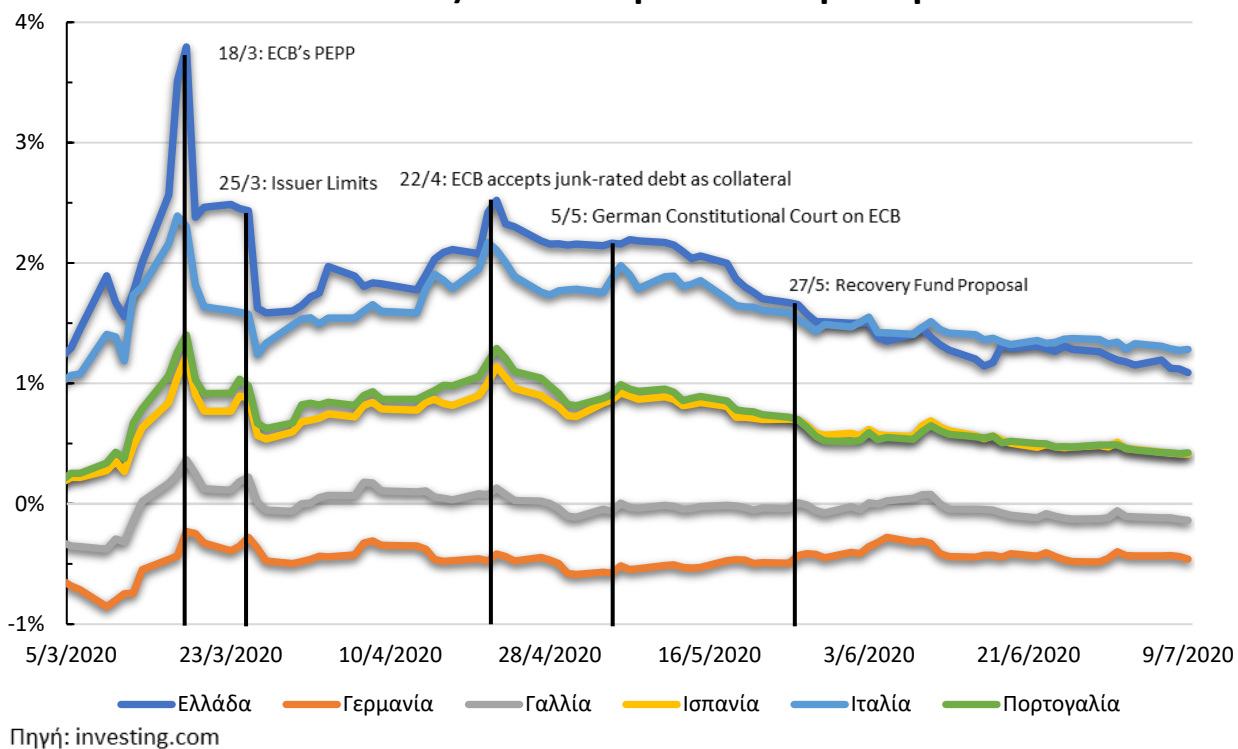

Μικρή πτώση καταγράφηκε στα αμερικανικά και ευρωπαϊκά χρηματιστήρια την Πέμπτη καθώς επανέρχεται στο προσκήνιο η ανησυχία μετά την ραγδαία αύξηση των κρουσμάτων του κορωνοϊού στις ΗΠΑ.

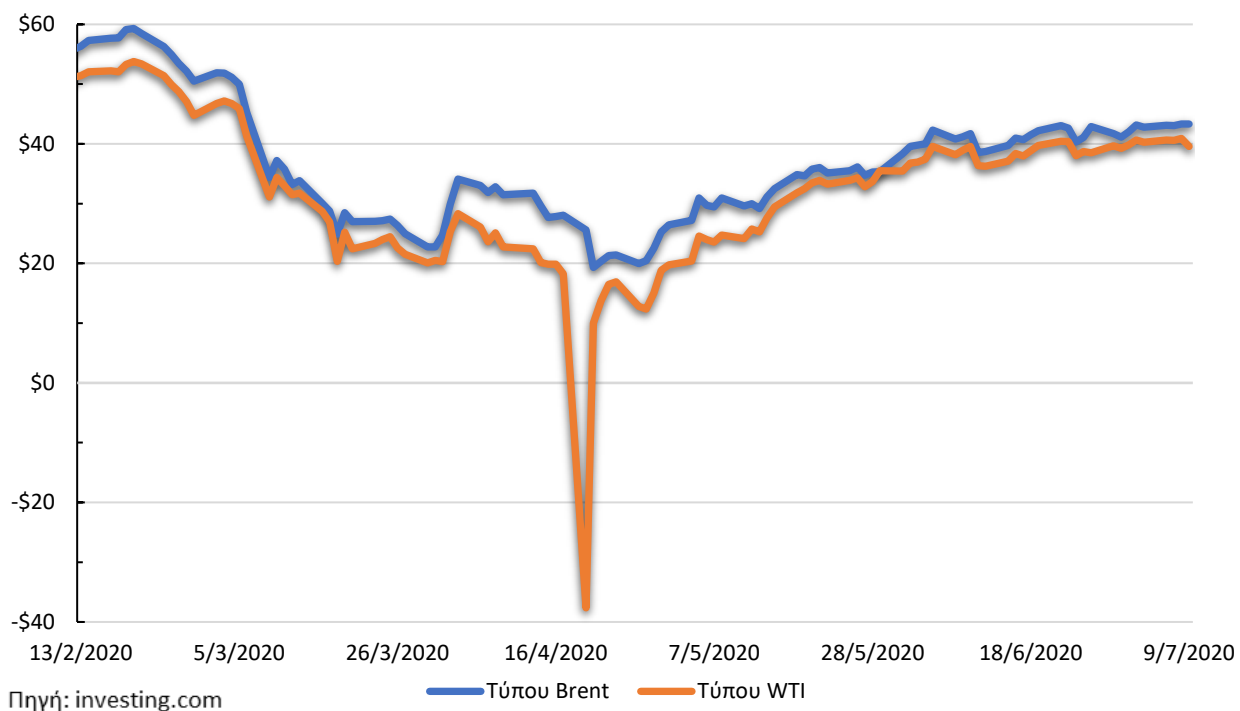
Το διάγραμμα παρουσιάζει τη συσχέτιση μεταξύ των ημερήσιων κρουσμάτων Covid-19 και του επιπέδου των κυριότερων χρηματιστηριακών δεικτών σε διάφορες χώρες. Είναι φανερό ότι στις ΗΠΑ, εν αντιθέσει με άλλες χώρες, οι τιμές των μετοχών έχουν αποσυνδεθεί από την εξάπλωση της πανδημίας, το οποίο φαίνεται παράλογο. Οι τιμές των μετοχών ανεβαίνουν, αντί να υποχωρούν, ενώ τα κρούσματα αυξάνονται!

Αποδόσεις 10ετών Κρατικών Ομολόγων

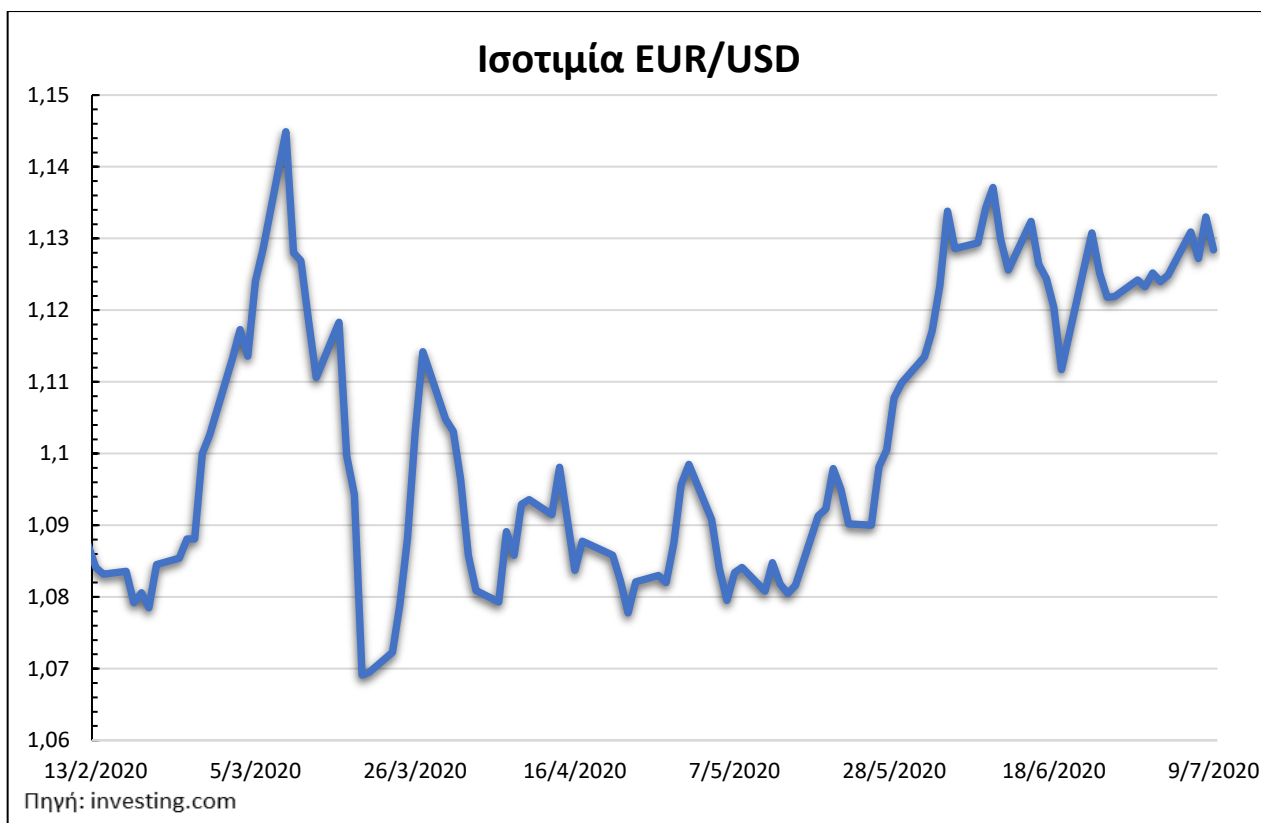
Σταθεροποίηση καταγράφεται στις αποδόσεις των κρατικών ομολόγων και αυτή την εβδομάδα. Η απόδοση του ελληνικού ομολόγου βαίνει μειούμενη, αγγίζοντας το χαμηλότερο επίπεδο από τις αρχές Μαρτίου.

Τιμές Πετρελαίου (\$/βαρέλι)

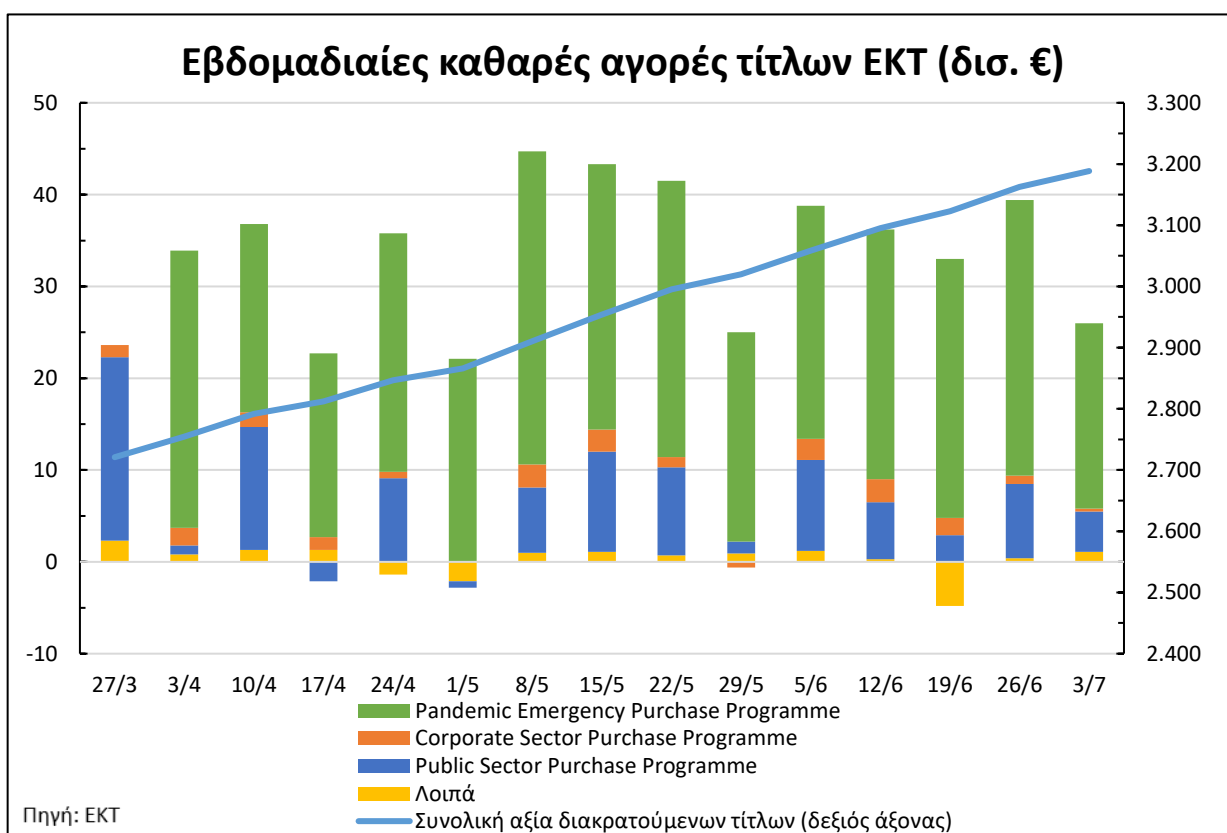

Άνοδος καταγράφεται στις τιμές του πετρελαίου αυτή την εβδομάδα με το Brent να διαμορφώνεται στα 43,329 \$/βαρέλι και το WTI στα 39,56 \$/βαρέλι.

Στην αγορά συναλλάγματος, πτωτικά κινείται το ευρώ με τη συναλλαγματική ισοτιμία να διαμορφώνεται στα 1,284 \$/€.

Στις 18/3, η ΕΚΤ ανακοίνωσε νέο πρόγραμμα αγοράς κρατικών και εταιρικών τίτλων (PEPP) συνολικού ύψους €750 δισ. Παράλληλα, συνεχίζονται οι αγορές κρατικών και εταιρικών ομολόγων στο πλαίσιο του APP το οποίο είναι σε ισχύ από τον Οκτώβριο του 2014 και ενισχύθηκε στις 12/3 με επιπλέον €120 δισ. αγορών. Οι μπάρες αντιπροσωπεύουν τις εβδομαδιαίες αγορές τίτλων ανά πρόγραμμα, ενώ η γραμμή την εξέλιξη της αθροιστικής αξίας των τίτλων που διακρατούνται από την ΕΚΤ στο πλαίσιο όλων των παρελθόντων και παρόντων προγραμμάτων αγοράς τίτλων.

Διαβάσαμε

Μελέτες, αναλύσεις, προβλέψεις για τις οικονομικές διαστάσεις της πανδημίας

Οι μελετητές συμφωνούν ότι η οικονομική κρίση της πανδημίας προκάλεσε την πιο απότομη πτώση οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρώπη και παγκοσμίως από τον Β΄ΠΠ. Είναι ακόμα αβέβαιο πόσο βαθιά ήταν η πτώση της δραστηριότητας το δεύτερο τρίμηνο, ποιοι τομείς επηρεάστηκαν περισσότερο και πόσο γρήγορη θα είναι η ανάκαμψη. «Βαθύτερη ύφεση, ευρύτερες αποκλίσεις», είναι ο τίτλος που δίνουν οι [Maarten Verwey και Björn Döhring στο VoxEU](#) στην [ενδιάμεση πρόβλεψη της Επιτροπής για το καλοκαίρι του 2020](#), λόγω των εκτιμήσεων, που δείχνουν μια **βαθύτερη πτώση της παραγωγής το δεύτερο τρίμηνο του 2020 από ό, τι προηγουμένως αναμενόταν. Η ανάκαμψη αναμένεται επίσης να είναι λιγότερο γρήγορη από ό, τι είχε προβλεφθεί την άνοιξη**, ενώ οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών αναμένονται πιο έντονες. Η ελαχιστοποίηση του πανικού και η αποφυγή επίμονων οικονομικών αποκλίσεων εντός της ΕΕ και της Ευρωζώνης απαιτεί την ταχεία συμφωνία και εφαρμογή κοινών μέτρων στήριξης σε επίπεδο ΕΕ. Διαφορετικά, ο κίνδυνος είναι σημαντικός για στρέβλωση της εσωτερικής αγοράς και για ακόμη βαθύτερες αποκλίσεις μεταξύ χωρών που θα μπορούσαν τελικά να απειλήσουν την ομαλή λειτουργία της νομισματικής ένωσης. Όσον αφορά την Ελλάδα, το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί κατά 9% το 2020 και να αυξηθεί κατά 6% το 2021. Η πρόβλεψη παραμένει εξαιρετικά αβέβαιη, ιδίως λόγω της μεγάλης έκθεσης σε κινδύνους που σχετίζονται με τον ταξιδιωτικό και τουριστικό κλάδο. Οι ανοδικές προοπτικές σχετίζονται με μια πιο ευνοϊκή εξέλιξη της εγχώριας ζήτησης, σε περίπτωση ταχύτερης βελτίωσης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης.

Ωστόσο, η πανδημία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μια 'καλή κρίση', σύμφωνα με τον [Daniel Gros στο Project Syndicate](#), αφού απέδειξε πως η ΕΕ δεν είναι απλώς μια χαλαρή ένωση κρατών. Τα στατιστικά στοιχεία κατά τη διάρκεια της πανδημίας δείχνουν πως τα περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ σταθεροποίησαν τα ποσοστά των κρουσμάτων σε αρκετά χαμηλό επίπεδο, εφαρμόζοντας υποχρεωτικούς κανόνες κοινωνικής αποστασιοποίησης. Οι ΗΠΑ δεν μπορούν να κάνουν λόγο για αντίστοιχη επιτυχία. Η ανεργία έχει αυξηθεί στο 13% στις ΗΠΑ, ενώ στην ΕΕ σημείωσε ανεπαίσθητη αύξηση στο 6,7%. Τέλος, **το προτεινόμενο Ταμείο Ανάκαμψης μετά τη γαλλο-γερμανική συμφωνία δείχνει ότι οι δεσμοί που ενώνουν την ΕΕ εκτείνονται πέρα από τις Συνθήκες και το εθνικό συμφέρον των κρατών-μελών.** Το προτεινόμενο Ταμείο θα μπορούσε να αποτελέσει την ατμομηχανή που θα παρέχει βοήθεια στα κράτη-μέλη που έχουν πληγεί κατά τη διάρκεια της κρίσης και ενδεχομένως, να οδηγήσει σε μια αναθεώρηση της ΕΕ στο σύνολο της, υποδεικνύοντας ότι τα λάθη του 2010 ανήκουν στο παρελθόν.

Στο προτεινόμενο Ταμείο Ανάκαμψης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρησιμοποιεί κριτήρια κατανομής που συνδέονται κυρίως με τα ποσοστά κρουσμάτων και τις προηγούμενες οικονομικές επιδόσεις. Για να προωθηθεί μια αποτελεσματική οικονομική ανάκαμψη μετά την κρίση COVID-19, [οι Carlo Altomonte, Andrea Coali και Gianmarco Ottaviano του Bruegel](#) προτείνουν αντ' αυτού να αποφευχθούν οι

κατανομές σε επίπεδο χώρας και, αντίθετα, **να διατεθούν κεφάλαια μέσω μιας μακρόπνοης προσέγγισης βασισμένης στη συγκεκριμένη βιομηχανική και οικονομική δομή των περιφερειών της ΕΕ, με δεδομένες τις έντονες δια-περιφερειακές διαφορές στο εσωτερικό των κρατών-μελών.** Μια τέτοια προσέγγιση για την κατανομή των κονδυλίων της ΕΕ θα επέτρεπε μια συνεπή παρέμβαση χρονικά και χωρικά: λαμβάνει υπόψιν τους μελλοντικούς εγγενείς κινδύνους εμπορίου και παραγωγής που ενέχονται στη βιομηχανική δομή κάθε περιφέρειας, καθώς και τις διαφορές στις βιομηχανικές δομές των περιφερειών.

[To Der Spiegel](#) φιλοξενεί ένα άρθρο σχετικά με τη γερμανική Προεδρία της ΕΕ, και συγκεκριμένα τις προτεραιότητες και τους στόχους της Angela Merkel κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2020. Η **Γερμανία θέλει να θέσει τέσσερις προτεραιότητες κατά τους επόμενους μήνες: Συνοχή,**

κλιματική αλλαγή, ψηφιοποίηση της ΕΕ και ο ρόλος της Ευρώπης στον κόσμο. Περαιτέρω, [ένα άρθρο στο Die Zeit](#), αναφέρει την κρίσιμη σύνοδο κορυφής στις 17/7, σχετικά με το Ταμείο Ανασυγκρότησης. Η Επιτροπή θέλει να χρηματοδοτήσει το σχέδιο ανασυγκρότησης με €750 δισ. (εκ των οποίων €500 δισ. θα πρέπει να λάβουν τη μορφή επιχορηγήσεων) εστιάζοντας στον Ευρωπαϊκό Νότο, που πλήττεται ιδιαίτερα από την πανδημία. Εκτός από το Ταμείο, ο προϋπολογισμός της ΕΕ υπολογίζεται σε πάνω από €1 τρισ. και θα συζητηθεί στην σύνοδο κορυφής. Οι λεπτομέρειες και των δύο εξακολουθούν να είναι εξαιρετικά αμφιλεγόμενες μεταξύ των κρατών-μελών.

Η πρόταση για έναν Μηχανισμό Ενίσχυσης της Απασχόλησης (SURE), παρά τους περιορισμούς, αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς ένα ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης εργασίας που θα συμβάλλει στη διατήρηση της απασχόλησης και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών των μαζικών απολύσεων, [σύμφωνα με τους Cinzia Alcidi και Francesco Corti του Centre for European Policy Studies.](#)

Επιπλέον, ο αντικυκλικός χαρακτήρας και ο σημαντικός όγκος των πόρων που κινητοποιούνται καθιστούν το SURE το πρώτο βήμα προς ένα μέσο σταθεροποίησης της δημοσιονομικής ικανότητας της ΕΕ. Το SURE παραμένει, ωστόσο, ένας προσωρινός μηχανισμός, κυρίως επειδή η νομική του ύπαρξη εξαρτάται από το Άρθρο 122(2) της ΣΛΕΕ, το οποίο ενεργοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις πέρα από τον έλεγχο των κρατών μελών, δηλαδή την πανδημία. Αυτό συμβαίνει επειδή το SURE βασίζεται στις εγγυήσεις που προσφέρουν τα κράτη-μέλη σε αυτό το συγκεκριμένο πλαίσιο. Ωστόσο, θα υπήρχε η **δυνατότητα μετατροπής του SURE σε μόνιμο μηχανισμό (για προσωρινή υποστήριξη) εάν η Επιτροπή μπορούσε να αποκτήσει πρόσβαση σε εγγυήσεις χωρίς να περιμένει την ad hoc συγκατάθεση κάθε κράτους-μέλους.** Η Επιτροπή έχει ήδη εκφράσει την πρόθεσή της να βασιστεί στο SURE για να προτείνει ένα μόνιμο όργανο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει από καιρό υποστηρίξει την άσκηση δημοσιονομική σταθεροποίησης με δανεισμό στο πλαίσιο του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (MFF). Δεν αναμένεται να προκύψει ισχυρή αντιπολίτευση από τα κράτη μέλη γιατί, όπως δείχνει η τρέχουσα κρίση, οποιαδήποτε χώρα μπορεί να βρεθεί αντιμέτωπη με μια κρίση και να επωφεληθεί από το SURE.

Το κρίσιμο ερώτημα που προέκυψε κατά τη κρίση της πανδημίας είναι το πόσο καλά προετοιμασμένα ήταν τα νοικοκυριά στην ΕΕ για να αντιμετωπίσουν ένα απροσδόκητο κόστος. [Οι Maria Demertzis, Marta Domínguez-Jiménez και Annamaria Lusardi του Bruegel](#) διαπίστωσαν ότι **ένα στα τρία νοικοκυριά της ΕΕ δεν μπορεί να αντιμετωπίσει ένα απροσδόκητο σοκ σε περίοδο κανονικότητας, πόσο μάλλον κατά τη διάρκεια της πανδημίας.** Τα μέτρα στήριξης που εφαρμόζονται σε ολόκληρη την ΕΕ αποσκοπούν στην παροχή οικονομικής βοήθειας σε εκείνα τα νοικοκυριά όπου τα μέλη τους έχουν βρεθεί στην ανεργία ή αντιμετωπίζουν σημαντική μείωση εισοδήματος. Ωστόσο, σε ορισμένες χώρες όπου ένα στα δύο νοικοκυριά ήταν ήδη ευάλωτο (συνήθως χώρες οικονομικά ασθενέστερες) η κρατική βοήθεια είναι πιθανό να είναι μικρότερη και βραχυπρόθεσμη. Τα στοιχεία τους δείχνουν ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών της ΕΕ ως προς το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε ευάλωτη θέση. Αυτό δείχνει διαφορετικούς βαθμούς έντασης του προβλήματος και επίσης την ανάγκη διαφορετικών πολιτικών για την προώθηση της οικονομικής ανθεκτικότητας των νοικοκυριών.

Είναι καιρός να δράσουμε εναντίον των καιροσκοπικών εταιρειών, οι οποίες κατά τη διάρκεια της πανδημίας υπέβαλαν αίτηση για κρατική ενίσχυση, ωστόσο κατάφεραν να καταβάλουν μερίσματα στους μετόχους τους, σύμφωνα με την [Eva Joly στο Social Europe](#). Στη Γαλλία, για παράδειγμα, περισσότερες από τις μισές από τις 40 κορυφαίες εταιρείες αποφάσισαν να διανείμουν μερίσματα (εκτιμώνται μεταξύ €35 και €41 δισ.) παρά την έκκληση τους για βοήθεια από το δημόσιο. Στη Γερμανία, η Volkswagen αναθεώρησε 80.000 συμβόλαια σε βραχυχρόνιες συμβάσεις και κατάφερε να καταθέσει 3,3 δισ. μερίσματα στους μετόχους της. Το κράτος πρέπει να παρέμβει, να διασφαλίσει τη διαφάνεια, να περιορίσει τη φοροδιαφυγή των εταιρειών και να διασφαλίσει ότι οι κερδοφόρες επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα πληρώνουν αυτό που τους αναλογεί. Το καλύτερο μέτρο για την αντιμετώπιση της κακής διαγωγής των εταιρειών έχει υιοθετηθεί από τη Γαλλία, τη Δανία και την Ιταλία: οι εταιρείες με έδρα ή θυγατρικές σε φορολογικούς παραδείσους δεν θα μπορούν να λάβουν κρατική ενίσχυση για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Καθώς ο κορωνοϊός εξαπλώθηκε σε ολόκληρη την Ευρώπη τον Μάρτιο, αρκετές χώρες βρέθηκαν σε έλλειψη από μάσκες, αναπνευστήρες, διαγνωστικά τέστ καθώς και προσωπικό υγειονομικής περίθαλψης. Καθώς ΕΕ και ΗΠΑ άργησαν να ανταποκριθούν, η Κίνα διέγνωσε μια ευκαιρία για να καλύψει το κενό. [Ένα paper των Soula et al. στο German Marshall Fund](#) εξετάζει κινεζικές δωρεές που σχετίζονται με τον κορωνοϊό προς την Ευρώπη μεταξύ 12/3 και 20/4 του 2020, καθώς και τις αναφορές των κινεζικών μέσων ενημέρωσης για τις δωρεές αυτές. Τρία συμπεράσματα προκύπτουν από αυτήν την ανάλυση. Πρώτον, η κινεζική βοήθεια εκτείνεται πολύ πέρα από τις δύσκολες περιπτώσεις της Ιταλίας και της Ισπανίας σε μεγάλες και μικρές χώρες, υποδηλώνοντας ότι **η αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης ήταν απλώς ένας εκ των πολλών παραγόντων πίσω από τις αποφάσεις του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας.** Δεύτερον, με το ΚΚΚ να ασκεί ένα ολοένα αυξανόμενο έλεγχο στον ιδιωτικό τομέα, η διάκριση μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών δωρεών δεν ήταν ξεκάθαρη, με το Πεκίνο να παρουσιάζει και τα δύο ως απόδειξη της γενναιοδωρίας του, προωθώντας τα εθνικά και οικονομικά συμφέροντα της Κίνας. Τρίτον, οι κινεζικές δωρεές συνοδεύτηκαν από μια διαρκή επικοινωνιακή και διπλωματική ώθηση που απευθύνθηκε σε ένα παγκόσμιο κοινό, αναδεικνύοντας τη σημασία της «διπλωματίας της μάσκας».

Πολλοί Ευρωπαίοι ηγέτες, αναλογιζόμενοι την κατάσταση των οικονομιών τους και τα χαμηλά ποσοστά δημοφιλίας του Trump, μπορεί να μπουν στον πειρασμό και να αναβάλλουν την πληρωμή 2% του ΑΕΠ στην άμυνα, όπως ορίζουν οι στόχοι του NATO. [Σύμφωνα με τον Ian Bond του Centre for European Reform](#), η περίοδος αυτή κάθε άλλο παρά ιδανική είναι για την αύξηση των αμυντικών δαπανών. Ωστόσο, η ΕΕ πρέπει να δράσει. Ο Trump δεν είναι αξιόπιστος σύμμαχος και η ζημιά που έχει προκαλέσει στις διατλαντικές σχέσεις είναι βαθιά. Μόνο μερικά από τα ευρωπαϊκά κράτη-μέλη του NATO δαπανούν ετησίως 2% του ΑΕΠ στην άμυνα τα τελευταία 20 χρόνια, με τις ΗΠΑ να ξοδεύουν 3,1-4,9%. **Ωστόσο, το πρόβλημα της ΕΕ δεν είναι μόνο το ποσό που ξοδεύει στην άμυνα, αλλά η αναποτελεσματικότητα των δαπανών της:** οι Ευρωπαίοι έχουν υπερβολικά πολλά συστήματα και πολύ λίγη στρατιωτική ικανότητα σε σχέση με τα χρήματά που δαπανούν.

Η πολυδιάστατη αναταραχή που προκάλεσε η πανδημία δεν θα μπορούσε να αφήσει την πολιτική ένωση της ΕΕ ανεπηρέαστη. [To EU Coalition Explorer του European Council on Foreign Relations](#) παρουσιάζει τα αποτελέσματα της Έρευνας ΕΕ27 που έλαβε χώρα στα 27 κράτη-μέλη της ΕΕ. Απεικονίζει τις απόψεις από πάνω από 800 εμπειρογνώμονες. Σε 20 τομείς πολιτικής, η πλατφόρμα δείχνει τη δυνατότητα **μελλοντικής οικοδόμησης συνεργατικών συμμαχιών μεταξύ των κρατών-μελών** και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον εντοπισμό του πολιτικού κέντρου/κέντρων της ΕΕ από τα οποία μπορεί να προκύψει μια πιο ικανή και συνεκτική Ένωση.

Οι κανόνες περιορισμού των μετακινήσεων, όταν είναι αποτελεσματικοί, μπορούν να σώσουν ζωές και την οικονομία, [σύμφωνα με τους Chen et al. στο VoxEU](#). Παρόλο που ο βραχυπρόθεσμος οικονομικός αντίκτυπος είναι πολύ σημαντικός, η περαιτέρω διασπορά της πανδημίας μπορεί να επιφέρει ακόμη υψηλότερο οικονομικό κόστος στο μέλλον. Στις ΗΠΑ οι αποδόσεις εταιρειών που βρίσκονται σε πολιτείες σε κατάσταση περιορισμού μετακινήσεων είναι υψηλότερες μετά την άρση των περιορισμών. Αυτές οι αντιδράσεις μπορούν να ερμηνευθούν με βάση την πληροφόρηση των δρώντων στην αγορά. **Ως εκ τούτου, οι μέτοχοι φαίνεται να ανταποκρίνονται θετικότερα στους περιορισμούς μετακινήσεων όταν η διασπορά είναι υψηλή, η συμμόρφωση είναι καλύτερη και το βραχυπρόθεσμο κόστος είναι μικρότερο σε σχέση με το μελλοντικό κόστος.**

[Ο Robert J. Shiller στο Project Syndicate](#) επιχειρεί να αναλύσει την πρόσφατη κατάρρευση του χρηματιστηρίου στις ΗΠΑ και τη διακρίνει σε τρεις διαφορετικές φάσεις. Η πρώτη φάση ξεκινά στις 30 Ιανουαρίου έως τις 19 Φεβρουαρίου με αύξηση 3% στο S&P 500 από την αρχή της κρίσης του κορωνοϊού. Η δεύτερη φάση ξεκίνησε όταν η S&P 500 έπεσε κατά 34% από τις 19 Φεβρουαρίου έως τις 23 Μαρτίου, κατά τη διάρκεια της ύφεσης που μοιάζει με την ιστορική ύφεση του χρηματιστηρίου του 1929. Η αρχή της τρίτης φάσης είναι όταν η S&P 500 παρουσίασε άνοδο της κατά 40%, γεγονός που οφείλεται στην υιοθέτηση οικονομικών πολιτικών για την αντιμετώπιση της ύφεσης. Στις 23 Μαρτίου, αφού τα επιτόκια ήταν ήδη κοντά στο μηδέν, η Fed ανακοίνωσε ένα δυναμικό πρόγραμμα για τη δημιουργία καινοτόμων πιστωτικών διευκολύνσεων. Τέσσερις μέρες αργότερα, ο Trump υπέγραψε τον νόμο "Coronavirus Aid, Relief, and Economic Security" (CARES) ύψους \$2 τρισ., υποσχόμενος επεκτατική δημοσιονομική ώθηση, γεγονός που οδήγησε στην εκ νέου αύξηση των δεικτών του χρηματιστηρίου.

Ωστόσο, [ο Jim O'Neill υποστηρίζει στο Project Syndicate](#) ότι οι V-shaped ύφεση και ανάκαμψη εξακολουθούν να είναι πιθανές, παρά τα διαρθρωτικά οικονομικά προβλήματα που βρίσκονται προ των πυλών. Η πανδημία έπληξε, όχι μόνο τον Δυτικό Κόσμο, αλλά και τις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες. Ωστόσο, σε όλο τον κόσμο οι κυβερνήσεις έχουν λάβει αποφάσεις για μια μαζικά επεκτατική οικονομική πολιτική, παρεμβαίνοντας με αξιοσημείωτα νομισματικά και δημοσιονομικά μέτρα. Επίσης, έχουν ξεπεράσει κατά πολύ τα δεδομένα σε σχέση με την οικονομική κρίση του 2008. Εάν τελικά επανακάμψει η οικονομία το 2021, θα είναι σημαντικό να στρέψουμε την προσοχή μας σε άλλα ζητήματα, όπως η ποιότητα της μελλοντικής ανάπτυξης. Δεν πρέπει να επαναλάβουμε τα λάθη του 2009-10, όταν η ανάκαμψη αγνόησε παραμέτρους παραγωγικότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης.

Οι ειδικοί του ΕΛΙΑΜΕΠ γράφουν

«Η αίσθησή μου είναι πως θα υπάρξει μία συμφωνία γιατί έτσι γίνεται πάντα. Θα είναι προϊόν συμβιβασμού, από αυτό τον συμβιβασμό οι «ολιγαρχικές» χώρες, που έχουν επικεφαλής την Ολλανδία θα πρέπει να λάβουν κάτι, επομένως αυτή η πρόταση-πακέτο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα ψαλιδιστεί σε αρκετά σημεία, το μέγεθος, η αναλογία των επιχορηγήσεων, η αιρεσιμότητα, η διάρκεια της εκταμίευσης, όλα αυτά είναι στο τραπέζι και θα είναι μέρος του συμβιβασμού. Ο χρόνος έχει σημασία γιατί έχουμε μία κρίση που απαιτεί άμεση εκταμίευση.»

Γιώργος Παγουλάτος, Γενικός Διευθυντής, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Πρώτο Πρόγραμμα Ελληνικής Ραδιοφωνίας, 09.07.2020](#)

«Πράγματι, απολαμβάνοντας και πάλι υψηλά ποσοστά δημοτικότητας, η γερμανίδα καγκελάρια Ανγκελα Μέρκελ δεν δίστασε να προχωρήσει μετά την κρίση της πανδημίας, από κοινού με τον γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν, σε μια «παραδειγματική αλλαγή». Υποστήριξε τη δημιουργία του Ταμείου Ανάκαμψης αναγνωρίζοντας έτσι ότι η Γερμανία χρειάζεται την Ευρώπη και επιβεβαιώνοντας την ισχυρή και συνεχώς επαναλαμβανόμενη θέση της πως «ό,τι είναι καλό για τη Ευρώπη, ήταν και είναι καλό για τη Γερμανία». Παράλληλα οι θέσεις αυτές δημιούργησαν μεγάλες προσδοκίες καθώς εκφράστηκαν από τη μακροβιότερη καγκελάρια, που έχει αποδείξει ότι μπορεί να διαμορφώνει την ευρωπαϊκή ατζέντα σε πλήθος θεμάτων.»

Παναγιώτης Τσάκωνας, Κύριος Ερευνητής, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Το Βήμα, 05.07.2020](#)

«Η προσπάθεια της τουρκικής κυβέρνησης να διατηρήσει αλώβητη την οικοδομική δραστηριότητα, την απασχόληση αλλά και τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις συνδέεται με την επιμονή στην πολιτική χαμηλών επιτοκίων αλλά και τη χορήγηση ελκυστικών στεγαστικών δανείων μέσω των κρατικών τραπεζών ώστε να μην καταρρεύσει η αγορά ακινήτων. Τούτο βεβαίως υπονομεύει τη σταθερότητα του τουρκικού τραπεζικού συστήματος, το οποίο κατά την προ του Κόμματος Δικαιοσύνης και Αναπτύξεως ΑΚΡ εποχή βρισκόταν συνήθως στο επίκεντρο κάθε οικονομικής κρίσεως. Η ανάγκη διαχείρισης βραχυπροθέσμων κρίσεων εξαναγκάζει την τουρκική κυβέρνηση να θυσιάσει το τουρκικό τραπεζικό σύστημα. Όλα αυτά αντικατοπτρίζονται στην ισοτιμία της τουρκικής λίρας έναντι του δολαρίου, ίσως τον πλέον ευαίσθητο δείκτη εμπιστοσύνης στην οικονομική πολιτική της κυβέρνησης.»

Ιωάννης Γρηγοριάδης, Κύριος Ερευνητής, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Τα Νέα, 04.07.2020](#)

«Ουσιαστικό και όχι θεωρητικό βήμα θεωρείται η κορύφωση των ελληνογαλλικών αμυντικών σχέσεων με την προοπτική της προμήθειας δύο γαλλικών φρεγατών Belh@rρα για το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό. Αθήνα και Παρίσι φαίνεται να καταλήγουν σε συμφωνία που, σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, θα καταλήξει στην ένταξη των δύο φρεγατών στην αμυντική δύναμη της Ελλάδας, της οποίας ο στόλος χρειάζεται πανθομολογούμενα ανανέωση. Και όπως φαίνεται η αγορά των πλοίων αυτών θα αποτελέσει πιθανότατα την αρχή μιας συνεργασίας των δύο χωρών σε βάθος χρόνου με την προοπτική προμήθειας και άλλων αργότερα ή, στην καλύτερη περίπτωση, στην ελληνογαλλική συνεργασία ναυπήγησης φρεγατών του συγκεκριμένου τύπου σε ελληνικά ναυπηγεία.»

Γιώργος Κακλίκης, Ειδικός Σύμβουλος, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Τα Νέα, 03.07.2020](#)

«Η πρόβλεψη ενός κοινού ασφαλούς περιουσιακού στοιχείου σε ευρώ (euro-denominated safe asset), καθώς και μιας διακριτής δημοσιονομικής ικανότητας, παραμένουν κρίσιμης σημασίας –ειδικά για τις αλληλεξαρτώμενες οικονομίες της Ευρωζώνης, που βρίσκονται υπό τους περιορισμούς του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), έχοντας, παράλληλα, απωλέσει το εργαλείο της συναλλαγματικής πολιτικής. Επομένως, ακόμα κι αν τώρα επιτευχθεί η αποφασιστική αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας του κορονοϊού, η Ευρωζώνη θα παραμένει και πάλι ευάλωτη στο επόμενο ασύμμετρο οικονομικό σοκ.»

Δήμητρα Τσίγκου, Υπότροφος Βοηθός Ερευνητρια – Ερευνητική Έδρα Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη, ΕΛΙΑΜΕΠ, [capital.gr, 09.07.2020](#)

«Η πιθανότητα να χρησιμοποιηθούν πυρηνικά όπλα ανά πάσα στιγμή, εκ προθέσεως ή λόγω λανθασμένου υπολογισμού ή ατυχήματος, συνυπολογίζοντας τις αυξανόμενες αδυναμίες του ηλεκτρονικού κυβερνοχώρου, ευρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο μετά από δεκαετίες υποχώρησης μετά το τέλος της εποχής του Ψυχρού Πολέμου. Ο κίνδυνος είναι πιο κοντά από ό, τι νομίζουμε. Το συμβολικό ρολόι της πυρηνικής καταστροφής (Doomsday Clock) της ομάδας των Atomic Scientists, που περιλαμβάνει νομπελίστες επιστήμονες και πρώην πολιτικούς, στις 23 Ιανουαρίου 2020 κινήθηκε ακόμη πιο κοντά στα μεσάνυχτα, στο πυρηνικό ολοκαύτωμα. Δείχνει τώρα μόλις 100 δευτερόλεπτα πριν τα μεσάνυχτα! Είναι η πρώτη φορά μετά το 1945 που το ρολόι δείχνει λιγότερο από δύο λεπτά πριν τα μεσάνυχτα. Οι Atomic Scientists προειδοποιούν: «Το ρολόι συνεχίζει να χτυπάει. Απαιτείται άμεση δράση»

Παντελής Οικονόμου, Επιστημονικός συνεργάτης, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Μεταρρύθμιση, 09,07.2020](#)